Zbornik sudske prakse

MIŠLJENJE NEZAVISNOG ODVJETNIKA
GIOVANNIJA PITRUZZELLE
od 30. lipnja 2022. [1]

Predmet C-205/21

Kazneni postupak
protiv
osobe V. S.,
uz sudjelovanje
Ministerstvo na vatrešnite raboti, Glavna direkcia za borba s organiziranata prestapnost

(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio Specializiran nakazatelen sad (Specijalizirani kazneni sud, Bugarska))

„Zahtjev za prethodnu odluku – Zaštita pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka – Direktiva (EU) 2016/680 – Okrivljenik – Upis osobnih podataka u policijsku evidenciju – Osjetljivi podaci – Biometrijski i genetski podaci – Prisilna provedba – Cilj sprečavanja i otkrivanja kaznenih djela – Kazneni postupak u tijeku – Usporedba s osobnim podacima prikupljenima u okviru prethodnih istraga – Djelotvorna sudska zaštita – Obrada podataka – Načela – Smanjenje količine podataka – Nužnost”

1. Tehnološki razvoj u službi kaznenog progona istodobno je fascinantan i opasan za temeljna prava [2]. Predmetni zahtjev za prethodnu odluku ponovno pruža Sudu priliku da tumači instrument prava Unije posvećen zaštiti osobnih podataka, zamišljen kao zaštitni mehanizam kaznenopravne politike čiji je cilj potpuna učinkovitost, dok bi demokratsko društvo uređeno vladavinom prava, paradoksalno tomu, trebalo pronaći određenu dobru stranu u pogrešivosti takve politike. Ovaj predmet u određenom smislu predstavlja varijaciju načela u skladu s kojim je, u području zaštite osobnih podataka, bolje riskirati da se poštedi krivac nego osuditi nedužnoga [3].

[1] Izvorni jezik: francuski

[2] Vidjeti i moje mišljenje u predmetu Ligue des droits humains (C-817/19, EU:C:2022:65, t. 2.).

[3] U skladu s „velikim načelom” na temelju kojeg je Zadig, nakon što je postao kraljev prvi ministar, izvršavao svoju ministarsku dužnost (u: Voltaire, *Zadig ou la destinée*, izdanja Pocket, Pariz, 2020., str. 41.).

I. Pravni okvir

A. Direktiva 2016/680

2. Članak 4. Direktive (EU) 2016/680 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka od strane nadležnih tijela u svrhe sprečavanja, istrage, otkrivanja ili progona kaznenih djela ili izvršavanja kaznenih sankcija i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Okvirne odluke Vijeća 2008/977/PUP[4] posvećen je načelima obrade osobnih podataka. On glasi kako slijedi:

„1. Države članice osiguravaju da su osobni podaci:

(a) obrađivani zakonito i pošteno;

(b) prikupljeni u posebne, izričite i zakonite svrhe te da ih se ne obrađuje na način koji nije u skladu s tim svrhama;

(c) primjereni i relevantni te da nisu pretjerani u odnosu na svrhe u koje se obrađuju;

[…]"

3. Člankom 6. točkom (a) Direktive 2016/680 određuje se:

„Države članice osiguravaju da voditelj obrade, prema potrebi i koliko je god to moguće, radi jasnu razliku između osobnih podataka različitih kategorija ispitanika, kao što su:

(a) osobe za koje postoje ozbiljni razlozi za vjerovati da su počinile ili će počiniti kazneno djelo"

4. U članku 8. Direktive 2016/680 razmatra se zakonitost obrade, a on glasi kako slijedi:

„1. Države članice osiguravaju da je obrada zakonita samo ako je nužna i samo u onoj mjeri u kojoj je nužna kako bi nadležno tijelo obavilo zadaću u svrhe navedene u članku 1. stavku 1. te da se temelji na pravu Unije ili pravu države članice.

2. Pravom države članice kojim se uređuje obrada unutar područja primjene ove Direktive navode se barem ciljevi obrade, osobni podaci za obradu i svrhe obrade."

5. Člankom 10. Direktive 2016/680 predviđa se:

„Obrada osobnih podataka koji otkrivaju rasno ili etničko podrijetlo, politička mišljenja, religijska ili filozofska vjerovanja ili članstvo u sindikatu te obrada genetskih podataka, biometrijskih podataka u svrhu jedinstvene identifikacije pojedinca ili podataka koji se odnose na zdravlje ili podataka o spolnom životu ili seksualnoj orijentaciji pojedinca dopuštena je samo ako je to nužno, pridržavajući se odgovarajućih zaštitnih mjera u pogledu prava i sloboda ispitanika te samo:

(a) ako je dopušteno pravom Unije ili pravom države članice;

[4] SL 2016., L 119, str. 89. i ispravak SL 2018., L 127. str. 14.

(b) radi zaštite vitalnih interesa ispitanika ili drugog pojedinca; ili

(c) ako se takva obrada odnosi na podatke za koje je očito da ih je objavio ispitanik."

B. Bugarsko pravo

6. Članak 68. Zakona za Ministerstvo na vatrešnite raboti (Zakon o Ministarstvu unutarnjih poslova [5], u daljnjem tekstu: ZMVR) glasi kako slijedi:

„1. Policijska tijela upisuju u policijsku evidenciju osobe koje se tereti za počinjenje kaznenog djela s namjerom koje se progoni po službenoj dužnosti. Tijela u preliminarnom postupku dužna su donijeti potrebne mjere kako bi policijska tijela mogla provesti upis.

2. Upis u policijsku evidenciju jedna je od kategorija obrade osobnih podataka osoba navedenih u stavku 1., koja se provodi pod uvjetima iz ovog zakona.

3. Policijska tijela za potrebe upisa u policijsku evidenciju:

1) prikupljaju osobne podatke navedene u članku 18. Zakona za balgarskite lični dokumenti[6];

2) uzimaju otiske prstiju osoba i fotografiraju ih;

3) uzimaju uzorke u svrhu izrade profila DNK osoba.

4. Za izvršavanje radnji navedenih u stavku 3. točki 1. nije potreban pristanak osobe.

5. Osobe su dužne surađivati, ne ometati i ne sprečavati radnje navedene u stavku 3. koje izvršavaju policijska tijela. U slučaju da osoba to odbije, radnje navedene u stavku 3. točkama 2. i 3. provode se prisilno uz odobrenje suca prvostupanjskog suda nadležnog za kazneno djelo za koje se osoba tereti, koje se progoni po službenoj dužnosti.

6. Upis u policijsku evidenciju briše se na temelju pisane odluke voditelja obrade osobnih podataka ili službenika koje je on ovlastio po službenoj dužnosti ili na obrazloženi pisani zahtjev evidentirane osobe u sljedećim slučajevima:

1) upis je izvršen protivno zakonu;

2) kazneni je postupak prekinut, osim u slučajevima iz članka 24. stavka 3. [Nakazatelno-protsesualen kodeksa (Zakonik o kaznenom postupku, u daljnjem tekstu: NPK)];

3) kazneni je postupak okončan konačnom oslobađajućom odlukom;

4) nije utvrđena kaznena odgovornost osobe te joj je izrečena upravna sankcija;

5) osoba je preminula, a u tom slučaju zahtjev mogu podnijeti njezini nasljednici.

[5] DV br. 53 od 27. lipnja 2014., posljednji put izmijenjen i dopunjen u CV-u br.°85 od 2. listopada 2020., dopunjen u DV-u br.°20 od 9. ožujka 2021.

[6] Zakon o bugarskim osobnim ispravama

7. Uvjeti izvršavanja i brisanja upisa u policijsku evidenciju određuju se uredbom Vijeća ministara.”

7. Člankom 2. stavkom 1. Naredbe za reda za izvaršvane i snemane na policejska registracija (Uredba o utvrđivanju pojedinosti o načinu upisa u policijsku evidenciju, u daljnjem tekstu: NRISPR)[7] predviđa se da je „[u]pis u policijsku evidenciju aktivnost obrade osobnih podataka […] koja se provodi pod uvjetima [ZMVR-a] radi zaštite nacionalne sigurnosti, borbe protiv kriminaliteta i očuvanja javnog poretka”.

II. Glavni postupak, prethodna pitanja i postupak pred Sudom

8. Protiv osobe V. S. pokrenut je kazneni postupak zbog izbjegavanja utvrđivanja i plaćanja poreznih obveza dvaju trgovačkih društava. Protiv osobe V. S. 1. ožujka 2021. podnesen je prijedlog za podizanje optužnice zbog sudjelovanja u zločinačkom udruženju koje je osnovano s ciljem pribavljanja imovinske koristi. Osobi V. S. 15. ožujka 2021. dostavljena je odluka o podnošenju prijedloga za podizanje optužnice. Istog je dana ta osoba pozvana da pristane da se za upis u policijsku evidenciju uzmu njezini otisci prstiju[8], snimi fotografija[9] i uzme uzorak za izradu profila DNK. Budući da se tomu protivila, ispunila je obrazac izjave u kojem je navela da je obaviještena da postoji pravna osnova na temelju koje se izvršava taj upis u evidenciju, ali nije suglasna da joj se uzme takav uzorak i da se njezini podaci upišu u tu evidenciju.

9. Zamjenik direktora Glavne direkcije za borba s organiziranata prestapnost (Glavna uprava za suzbijanje organiziranog kriminaliteta) u okviru Ministerstva na vatrešnite raboti (Ministarstvo unutarnjih poslova, Bugarska) 24. ožujka 2021. pokrenuo je postupak pred sudom koji je uputio zahtjev, Specializiran nakazatelen sadom (Specijalizirani kazneni sud, Bugarska), kako bi od tog suda zatražio odobrenje za prisilnu provedbu upisa u policijsku evidenciju koji je osoba V. S. odbila.

10. U zahtjevu se navodi kazneni postupak koji je u tijeku protiv osobe V. S. te činjenica da postoje dovoljni dokazi o njezinoj krivnji. Navodi se i da se osoba V. S. službeno progoni za počinjenje kaznenog djela i da se usprotivila ustupanju svoje fotografije, otisaka prstiju i uzorka za izradu profila DNK u svrhu upisa u policijsku evidenciju. Zahtjevu su priložene samo dvije preslike: preslika odluke o podnošenju prijedloga za podizanje optužnice i preslika izjave kojom je osoba V. S. odbila dati privolu za upis u policijsku evidenciju. Ostali dokumenti u spisu nisu dostavljeni sudu koji je uputio zahtjev.

11. Kao prvo, sud koji je uputio zahtjev pita je li članak 10. Direktive 2016/680, kojim se pod određenim uvjetima dopušta obrada biometrijskih i genetskih podataka, pravilno prenesen u bugarsko pravo. U tom pogledu sud koji je uputio zahtjev ističe da odredbe kojima se uređuje upis u policijsku evidenciju upućuju samo na Uredbu (EU) 2016/679[10], a ne na Direktivu 2016/680. Međutim, ističe da se GDPR, na temelju svojeg članka 2. stavka 2. točke (d), ne

[7] DV br.°90 od 31. listopada 2014., posljednji put izmijenjen u DV-u br.°57 od 28. srpnja 2015.

[8] Broj otisaka prstiju koji se na taj način uzimaju nije naveden u spisu kojim Sud raspolaže.

[9] Iz spisa kojim Sud raspolaže proizlazi da je sadržaj policijske evidencije opisan na način da obuhvaća fotografiju ili fotografije a da nisu točno navedeni i broj i sadržaj fotografije ili fotografija.

[10] Uredba Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL 2016., L 119, str. 1. i ispravci SL 2018., L 127, str. 2. i SL 2021., L 74, str. 35.; u daljnjem tekstu: GDPR)

primjenjuje na obradu osobnih podataka koju provode nadležna tijela radi sprečavanja i otkrivanja kaznenih djela te istraga i progona u tom području, s obzirom na to da se takva obrada uređuje Direktivom 2016/680, u skladu s njezinim člankom 1. stavkom 1.

12. Kao drugo, u slučaju da treba smatrati da je članak 10. Direktive 2016/680 pravilno prenesen u nacionalno pravo ili da u tom pravu postoji valjana pravna osnova za obradu biometrijskih i genetskih podataka, sud koji je uputio zahtjev pita se je li zahtjev iz članka 10. točke (a) te direktive, u skladu s kojim takva obrada mora biti dopuštena pravom Unije ili pravom države članice, ispunjen unatoč postojanju proturječnih nacionalnih odredbi koje se na to primjenjuju.

13. Kao treće, sud koji je uputio zahtjev napominje, na temelju članka 6. točke (a) Direktive 2016/680, da se u svrhu borbe protiv kriminaliteta mogu obrađivati osobni podaci osoba za koje postoje ozbiljni razlozi da se vjeruje da su počinile kazneno djelo. Osim toga, ističe da se u uvodnoj izjavi 31. trećoj rečenici te direktive navodi da se obradom osobnih podataka osoba koje su osumnjičene da su počinile kazneno djelo, ali nisu osuđene, ne bi smjela spriječiti primjena prava pretpostavke nedužnosti. Stoga smatra da se primjenjuje članak 48. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja).

14. Međutim, s jedne strane, sud koji je uputio zahtjev ističe, na temelju članka 219. stavka 1. NPK-a, da je nužno prikupiti „dovoljno dokaza o krivnji određene osobe”. Pita se odgovara li taj kriterij onomu o postojanju „ozbiljni[h] razlo[ga] za vjerovati da su [osobe] počinile […] kazneno djelo” iz članka 6. točke (a) Direktive 2016/680. Njegovo je mišljenje pak to da je, što se tiče obrade biometrijskih i genetskih podataka, neophodno prikupiti dokaze uvjerljivije od onih koji su, na temelju nacionalnog prava, nužni da bi se protiv osobe podnio prijedlog za podizanje optužnice, a svrha je toga da se osoba obavijesti o sumnjama protiv nje i o mogućnosti da se brani.

15. S druge strane, sud koji je uputio zahtjev utvrđuje da se člankom 68. ZMVR-a ne predviđa da, u okviru postupka prisilne provedbe upisa u policijsku evidenciju, sud pred kojim je postupak pokrenut izvršava ikakav nadzor u pogledu postojanja ozbiljnih razloga u smislu članka 6. točke (a) Direktive 2016/680 jer je dovoljno samo utvrđenje da se osoba tereti za kazneno djelo s namjerom koje se progoni po službenoj dužnosti. Stoga nije nadležan da ocijeni postoje li dovoljni ili ozbiljni dokazi u potporu tom podnošenju prijedloga za podizanje optužnice niti u praksi može provesti takvu ocjenu s obzirom na to da na raspolaganju ima samo preslike odluke o podnošenju prijedloga za podizanje optužnice i izjave o odbijanju upisa u policijsku evidenciju. Sud koji je uputio zahtjev pita se može li se u takvim okolnostima smatrati da osoba koja je odbila taj upis u policijsku evidenciju uživa djelotvornu sudsku zaštitu kao i pravo na poštovanje pretpostavke nedužnosti, koji su zajamčeni člancima 47. i 48. Povelje.

16. Kao četvrto, sud koji je uputio zahtjev ističe da se člankom 4. stavkom 1. točkom (b) Direktive 2016/680 određuje da se osobni podaci prikupljaju u posebne, izričite i zakonite svrhe te da se člankom 8. stavkom 2. navedene direktive predviđa da se u pravu države članice moraju navesti ciljevi i svrhe obrade. Usto ističe da se, na temelju članka 4. stavka 1. točke (c) i članka 8. stavka 1. navedene direktive, osobni podaci prikupljaju samo u mjeri u kojoj je to nužno. Napominje i, što se tiče konkretnije biometrijskih i genetskih podataka, da je u skladu s člankom 10. Direktive 2016/680 njihova obrada dopuštena samo „ako je to nužno”.

17. Sud koji je uputio zahtjev iz tih odredbi Direktive 2016/680 zaključuje da bi nacionalno pravo nadležnim tijelima trebalo dodjeljivati određenu diskrecijsku ovlast u provođenju upisa u policijsku evidenciju, ovlast koja bi se trebala odnositi i na pitanje potrebe za prikupljanjem osobnih podataka i na pitanje potrebe da se tom obradom obuhvate svi ti podaci. Osim toga,

navedeni sud smatra i da bi se iz zahtjeva da se podaci obrađuju samo „ako je to nužno" trebalo zaključiti da se obrada takvih podataka može odobriti samo na temelju odgovarajućeg obrazloženja njezine nužnosti. Međutim, upis u policijsku evidenciju primjenjuje se obvezno na sve okrivljenike za kazneno djelo s namjerom koje se progoni po službenoj dužnosti te na tri kategorije prikupljanja osobnih podataka iz tog članka, odnosno snimanje fotografija, uzimanje otisaka prstiju i uzimanje uzorka za izradu profila DNK.

18. Usto, sud koji je uputio zahtjev ističe da se u ZMVR-u navode samo ciljevi te obrade, odnosno obavljanje aktivnosti istraživanja, među ostalim s ciljem zaštite nacionalne sigurnosti, borbe protiv kriminaliteta i očuvanja javnog poretka. Suprotno tomu, u nacionalnom se zakonodavstvu ne zahtijeva da se utvrdi konkretna nužnost prikupljanja svih predmetnih biometrijskih i genetskih podataka ili, ovisno o slučaju, samo nekih od tih podataka. Sud koji je uputio zahtjev stoga se pita je li uvjet za upis u policijsku evidenciju predviđen nacionalnim pravom, odnosno činjenica da se osoba tereti za počinjenje kaznenog djela s namjerom koje se progoni po službenoj dužnosti, dovoljan da se ispune zahtjevi iz Direktive 2016/680.

19. U tim je okolnostima Specializiran nakazatelen sad (Specijalizirani kazneni sud) odlučio prekinuti postupak te odlukom koju je tajništvo Suda zaprimilo 31. ožujka 2021. uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Prenosi li se članak 10. Direktive 2016/680 na učinkovit način ako se u nacionalnom zakonu […] upućuje na sličnu odredbu članka 9. [GDPR-a]?

2. Je li zahtjev utvrđen člankom 10. točkom (a) Direktive 2016/680 u vezi s člankom 52. i člancima 3. i 8. Povelje, da ograničenje integriteta i zaštite osobnih podataka treba predvidjeti zakonom, ispunjen ako postoje proturječne nacionalne odredbe koje se odnose na dopuštenost obrade genetskih i biometrijskih podataka u svrhu policijske registracije?

3. Je li u skladu s člankom 6. točkom (a) Direktive 2016/680, u vezi s člankom 48. Povelje, nacionalni zakon, odnosno članak 68. stavak 4. Zakona o Ministarstvu unutarnjih poslova, kojim se predviđa obveza suda da naloži prisilno prikupljanje osobnih podataka (snimanje fotografija za dosje, uzimanje otisaka prstiju i uzimanje uzorka u svrhu izrade profila DNK) ako osoba koju se tereti za počinjenje kaznenog djela s namjerom koje se progoni po službenoj dužnosti odbije dobrovoljno surađivati u prikupljanju tih osobnih podataka, a da sud ne može procijeniti postoji li osnovana sumnja da je osoba počinila kazneno djelo za koje se tereti?

4. Je li u skladu s člankom 10., člankom 4. stavkom 1. točkama (a) i (c) te člankom 8. stavcima 1. i 2. Direktive 2016/680 nacionalni zakon, odnosno članak 68. stavci 1. do 3. Zakona o Ministarstvu unutarnjih poslova, kojim se kao opće pravilo predviđa snimanje fotografija za dosje, uzimanje otisaka prstiju i uzimanje uzorka za izradu profila DNK svih osoba koje se tereti za počinjenje kaznenog djela s namjerom koje se progoni po službenoj dužnosti?"

20. Bugarska i francuska vlada te Europska komisija podnijele su pisana očitovanja Sudu. Ministarstvo unutarnjih poslova, bugarska i francuska vlada te Europska komisija Sudu su također podnijeli odgovore na pisana pitanja koja im je uputio.

21. U skladu sa zahtjevom Suda u ovom ću se mišljenju usredotočiti na treće i četvrto prethodno pitanje.

III. Analiza

22. Najprije želim podsjetiti na činjenice u nastavku.

23. Što se tiče kvalifikacije podataka koji se prikupljaju i obrađuju [11] prilikom upisa u policijsku evidenciju, uzimanje uzorka za izradu profila DNK ispitanika očigledno je genetski podatak u smislu članka 3. točke 12. Direktive 2016/680. Otisci prstiju [12] su biometrijski podaci, kao što to potvrđuje članak 3. točka 13. te direktive. Što se tiče fotografija [13], i one mogu biti biometrijski podaci, kao što se to predviđa i člankom 3. točkom 13. Direktive 2016/680. Upis u policijsku evidenciju odnosi se stoga na dvije kategorije osobnih podataka: podatke koje možemo nazvati „uobičajenima" kao što je osobno stanje, na koje se primjenjuje opći sustav uspostavljen Direktivom 2016/680, i takozvane „posebne" podatke, ako ne i osjetljive, odnosno fotografije, otisci prstiju i uzorak za izradu profila DNK ispitanika. Međutim, napominjem da sud koji je uputio zahtjev u tekstu svojih pitanja upućuje samo na te „posebne" podatke. U kontekstu obvezujućih mjera prikupljanja i obrade podataka, uključujući osjetljive podatke, koje provode istražna tijela, takve mjere očigledno predstavljaju, bez obzira na njihovo eventualno opravdanje, zadiranje u pravo dotične osobe na poštovanje privatnog života i zaštitu osobnih podataka [14]. To je zadiranje još ozbiljnije kad je riječ o osjetljivim podacima [15]. Međutim, unatoč rizicima od korištenja u druge svrhe i zlouporabe, kojih je zakonodavac Unije posve svjestan, obrada te posebne kategorije podataka koju provode policijska tijela, među ostalim, u svrhu vođenja evidencije, nije zabranjena jer je dokazano da takva obrada učinkovito pomaže tim tijelima u izvršavanju zadaća [16]. U ovom je predmetu stoga riječ o pronalaženju odgovarajuće ravnoteže između zahtjeva povezanih s normalnim tijekom kaznene istrage i zahtjeva, ne manje strogog, da se osigura veća razina zaštite tih posebnih osobnih podataka.

A. Treće prethodno pitanje

24. Trećim prethodnim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti želi znati treba li članak 6. točku (a) Direktive 2016/680, u vezi s člancima 47. i 48. Povelje, tumačiti na način da mu se protivi nacionalno zakonodavstvo kojim se, u slučaju da osoba koja se tereti za kazneno djelo s namjerom koje se progoni po službenoj dužnosti odbije surađivati u postupku upisa njezinih osobnih podataka u evidenciju (barem jedna fotografija, otisci prstiju i profil DNK koji se izrađuje na temelju uzetog uzorka), predviđa obveza suda pred kojim je pokrenut postupak u tu svrhu da naloži prisilno prikupljanje tih podataka a da pritom ne može ocijeniti postoji li osnovana sumnja da je dotična osoba doista počinila kazneno djelo za koje se tereti?

25. Nacionalni zakonodavni i regulatorni kontekst obilježavaju elementi navedeni u nastavku. Sud koji je uputio zahtjev navodi da se gotovo sva kaznena djela predviđena bugarskim Nakazatelen kodeksom (Kazneni zakonik) progone po službenoj dužnosti, odnosno po prijedlogu za podizanje

[11] Upis osobnih podataka kao što su oni koji se odnose na policijsku evidenciju u popise tjeralica države članice, koji provode za to nadležna tijela, predstavlja obradu tih podataka u smislu Direktive 2016/680; vidjeti članak 3. točke 2. i 7. te direktive. Vidjeti po analogiji presudu od 12. svibnja 2021., Bundesrepublik Deutschland (Interpolova crvena tjeralica) (C-505/19, EU:C:2021:376, t. 111.).

[12] Podsjećam na to da nije naveden broj otisaka prstiju koji se na taj način uzimaju.

[13] Nije naveden ni njihov broj i sadržaj.

[14] Vidjeti po analogiji presudu od 16. srpnja 2020., Facebook Ireland i Schrems (C-311/18, EU:C:2020:559, t. 171.) i od 6. listopada 2020., État luxembourgeois (Pravna zaštita protiv zahtjeva za informacije u području oporezivanja) (C-245/19 i C-246/19, EU:C:2020:795, t. 73.).

[15] O odnosu između osjetljivosti podataka i ozbiljnosti zadiranja vidjeti osobito presude od 24. rujna 2019., GC i dr. (Uklanjanje poveznica na osjetljive podatke) (C-136/17, EU:C:2019:773, t. 44.) i od 6. listopada 2020., La Quadrature du Net i dr. (C-511/18, C-512/18 i C-520/18, EU:C:2020:791, t. 142.).

[16] To potvrđuju statistički podaci koje je francuska vlada dostavila u svojim pisanim očitovanjima.

optužnice državnog odvjetnika. NPK-om predviđa se pak da se, kada postoji dovoljno dokaza da je dotična osoba počinila kazneno djelo koje se progoni po službenoj dužnosti, protiv te osobe podnosi prijedlog za podizanje optužnice [17]. Osobe koje se terete za tu vrstu kaznenog djela podliježu upisu u policijsku evidenciju, kako je osobito uređeno člankom 68. ZMVR-a. Taj upis provode policijska tijela, a ne tijela koja provode kazneni postupak. Upisuju se sljedeći osobni podaci: informacije o osobnom stanju (ime i prezime, datum i mjesto rođenja, spol, nacionalnost), kontaktni podaci i upravni identifikacijski broj te fizička obilježja (visina, boja očiju). U evidenciju se unosi i najmanje jedna fotografija dotične osobe, njezini otisci prstiju i njezin profil DNK koji se evidentira nakon uzimanja uzorka za njegovu izradu. Okrivljenik mora surađivati prilikom prikupljanja njegovih podataka i ne smije ometati taj postupak. Svojstvo optuženika dobiva tek nakon što državni odvjetnik podnese prijedlog za podizanje optužnice sudu, čime kazneni postupak ulazi u sudsku fazu.

26. Ako se tomu protivi, budući da okrivljenik ne mora nužno dati privolu u slučaju obrade osobnih podataka povezane s aktivnostima borbe protiv kriminaliteta, ta osoba može potpisati pisanu izjavu kojom izražava svoju nesuglasnost. Policijsko tijelo zaduženo za upis u policijsku evidenciju tada pokreće postupak pred sudom koji će biti nadležan u slučaju da kazneni postupak koji se odnosi na predmetno kazneno djelo uđe u sudsku fazu, kako bi od njega zatražio odobrenje da prisilno provede taj upis. Sud ima ograničenu diskrecijsku ovlast jer je samo dužan provjeriti je li protiv osobe doista podnesen prijedlog za podizanje optužnice zbog kaznenog djela s namjerom koje se progoni po službenoj dužnosti i je li ona doista odbila upis u policijsku evidenciju. Stoga spis postupka povodom zahtjeva za prisilnu provedbu upisa u policijsku evidenciju sadržava samo presliku odluke o podnošenju prijedloga za podizanje optužnice i presliku izjave o odbijanju upisa podataka u evidenciju. Nakon što utvrdi da je protiv dotične osobe doista podnesen prijedlog za podizanje optužnice i da se ona zaista usprotivila upisu u policijsku evidenciju, sud pred kojim je pokrenut postupak dužan je odobriti prisilnu provedbu navedenog upisa.

27. Što se pak tiče članka 6. Direktive 2016/680, koji je okosnica tog trećeg prethodnog pitanja, njime se države članice obvezuju da „prema potrebi i koliko je god to moguće” rade jasnu razliku između osobnih podataka različitih kategorija ispitanika, kao što su „osobe za koje postoje *ozbiljni razlozi za vjerovati* da su počinile ili će počiniti kazneno djelo” [18]. Cilj je te odredbe, kao što je na to podsjetila Komisija, da se primjerice žrtve kaznenih djela ne izlože jednakom zadiranju u njihovo temeljno pravo na zaštitu osobnih podataka kao osobe koje su osumnjičene da su počinile ta djela [19].

28. Iz samog teksta te odredbe proizlazi da obveza propisana državama članicama nema veliku težinu niti je u potpunosti određena s obzirom na to da popis kategorija osoba nije potpun i da Direktiva državama članicama prepušta da same odluče kako će primijeniti jasnu razliku koja se od njih traži. Sa strogo doslovnog gledišta, najprije smatram da je s obzirom na tu odredbu državi članici u potpunosti dopušteno da kao „jasnu kategoriju” utvrdi kategoriju okrivljenika, odnosno osoba protiv kojih je prikupljeno dovoljno dokaza da su počinile kazneno djelo.

[17] Članak 219. stavak 1. NPK-a

[18] Članak 6. točka (a) Direktive 2016/680. Moje isticanje. Druge su kategorije navedene u toj odredbi osobe osuđene za kazneno djelo (članak 6. točka (b)), žrtve (članak 6. točka (c)) i druge strane kao što su svjedoci (članak 6. točka (c)).

[19] Taj je članak 6. rezultat prenošenja načela kategorizacije podataka, koje je utvrđeno načelom br. 3 Preporuke br. R (87/15) Odbora ministara državama članicama o uređivanju uporabe osobnih podataka u policijskom sektoru i koje u njemu ima uporište (vidjeti obrazloženje Prijedloga direktive COM(2012) 10 *final* od 25. siječnja 2012., t. 3.4.2.), na načelo kategorizacije osoba čiji se osobni podaci prikupljaju i potom obrađuju.

29. Što se tiče prisilne provedbe upisa u policijsku evidenciju, koju odobrava sud, ističem da, s jedne strane, cilj Direktive 2016/680 nije da se njome utvrde postupovni uvjeti prikupljanja osobnih podataka osoba na koje se primjenjuje članak 6. točka (a)[20] te direktive i da, s druge strane te u svakom slučaju, kao što je to istaknula francuska vlada, nadležna tijela mogu naložiti pojedincima da ispune podnesene zahtjeve pa stoga privola ispitanika nije pravna osnova za obradu podataka koju izvršavaju ta tijela[21]. To utvrđenje vrijedi i kad je riječ o osjetljivim osobnim podacima[22].

1. Ograničeni nadzor suda u okviru postupka odobravanja prisilne provedbe upisa u policijsku evidenciju i poštovanje prava na djelotvoran pravni lijek

30. U tim okolnostima, budući da se Direktivi 2016/680 ne protivi to što se nacionalnim zakonodavstvom predviđa da nadležna tijela mogu naložiti prikupljanje biometrijskih i genetskih podataka okrivljenikâ u slučaju njihova protivljenja, pri čemu se u njemu ipak ne uređuju postupovni uvjeti takve prisilne provedbe, treba utvrditi, kao što je to učinila i francuska vlada, da države članice doista mogu odlučiti uvesti obvezujući postupak pravne ili upravne prirode i pritom predvidjeti da se ovlast odlučivanja o prisilnom prikupljanju podataka povjeri pravosudnom tijelu ili upravnom tijelu.

31. U poglavlju VIII. Direktive 2016/680 pojašnjava se koje pravne lijekove moraju imati na raspolaganju osobe čiji se podaci obrađuju. Ti pravni lijekovi obuhvaćaju mogućnost podnošenja pritužbe jednom nadzornom tijelu[23], mogućnost podnošenja djelotvornog sudskog pravnog lijeka protiv svake pravno obvezujuće odluke nadzornog tijela koja se odnosi na osobu[24] te mogućnost podnošenja djelotvornog sudskog pravnog lijeka ako ispitanik smatra da su mu prekršena prava koja ima na temelju Direktive 2016/680, kako se ona primjenjuju na nacionalnoj razini, uslijed obrade njegovih osobnih podataka koja nije provedena u skladu s navedenim pravima[25]. Situacija na koju se odnosi to treće prethodno pitanje ipak prethodi tim različitim slučajevima.

32. Međutim, budući da se člankom 68. ZMVR-a, kojim se predviđaju uvjeti prisilne provedbe upisa u policijsku evidenciju propisanog za posebnu kategoriju okrivljenika za kazneno djelo s namjerom koje se progoni po službenoj dužnosti, primjenjuje pravo Unije[26] u smislu članka 51. stavka 1. Povelje, treba stoga zajamčiti da se njome poštuje pravo na djelotvornu sudsku zaštitu, koje je utvrđeno u članku 47. Povelje.

33. Člankom 47. Povelje propisuje se da svatko čija su prava i slobode zajamčeni pravom Unije povrijeđeni ima pravo na djelotvoran pravni lijek, u skladu s uvjetima utvrđenima tim člankom. U člancima 7. i 8. Povelje utvrđeno je pravo na poštovanje privatnog života i pravo na zaštitu osobnih podataka. Kao što je Sud nedavno na to podsjetio, „[n]ijedno od tih triju temeljnih prava nije apsolutno pravo, s obzirom na to da se svako od njih mora uzeti u obzir u odnosu na svoju ulogu u

[20] Naime, iz članka 1. Direktive 2016/680 proizlazi da je njezin cilj utvrditi „pravila povezana sa zaštitom pojedinaca u pogledu obrade osobnih podataka od strane nadležnih tijela u svrhe sprečavanja, istrage, otkrivanja ili progona kaznenih djela ili izvršavanja kaznenih sankcija”.

[21] Vidjeti uvodnu izjavu 35. Direktive 2016/680.

[22] Vidjeti uvodnu izjavu 37. Direktive 2016/680.

[23] Vidjeti članak 52. Direktive 2016/680.

[24] Vidjeti članak 53. Direktive 2016/680.

[25] Vidjeti članak 54. Direktive 2016/680.

[26] Konkretnije, članak 6. točka (a) Direktive 2016/680

društvu”[27]. Osim toga, članak 52. stavak 1. Povelje predviđa da se ostvarivanje njome priznatih prava i sloboda može ograničiti pod uvjetom, kao prvo, da su ta ograničenja predviđena zakonom, kao drugo, da se njima poštuje bit prava i sloboda o kojima je riječ te, kao treće, da su ona, podložno načelu proporcionalnosti, potrebna i da zaista odgovaraju ciljevima od općeg interesa koje priznaje Unija ili potrebi zaštite prava i sloboda drugih osoba. Tako ostvarivanje prava na djelotvoran pravni lijek iz članka 47. Povelje može ograničiti zakonodavac Unije ili, ako ne postoje propisi Unije u tom području, države članice, ako su poštovani uvjeti predviđeni člankom 52. stavkom 1. Povelje[28].

34. Što se tiče prvog uvjeta, u ZMVR-u se, kao što je to navedeno u NRISPR-u, predviđa obveza da okrivljenici za kazneno djelo s namjerom koje se progoni po službenoj dužnosti svojevoljno ili prisilno sudjeluju u upisu u policijsku evidenciju, po potrebi slijedom odluke prvostupanjskog suda koji je nadležan za navedeno kazneno djelo. Dok postupak s ciljem nalaganja prisilne provedbe upisa u policijsku evidenciju, osim toga, obilježava određena hitnost odlučivanja i nekontradiktorna priroda, ograničena nadležnost tog suda i nemogućnost da se u toj fazi postupka provjeri postoje li dovoljni dokazi da se utvrdi da je osoba počinila kazneno djelo za koje se tereti doista su predviđeni zakonom u smislu članka 52. stavka 1. Povelje.

35. Što se tiče drugog uvjeta, Sud je nekoliko puta presudio da bitan sadržaj prava na djelotvoran pravni lijek, propisan člankom 47. Povelje, uključuje, među ostalim, mogućnost da osoba koja je nositelj tog prava pristupi sudu nadležnom za osiguranje poštovanja prava koja joj jamči pravo Unije i, u tu svrhu, za ispitivanje svih pravnih i činjeničnih pitanja relevantnih za rješavanje spora koji se pred njim vodi[29]. Zahtjev koji se odnosi na poštovanje bitnog sadržaja prava na djelotvoran pravni lijek ipak ne podrazumijeva to da nositelj tog prava raspolaže izravnim pravnim sredstvom čiji je glavni cilj dovesti u pitanje određenu mjeru, pod uvjetom da osim toga pred različitim nadležnim nacionalnim sudovima postoji jedno ili više pravnih sredstava koja mu omogućuju da posredno ishodi sudski nadzor te mjere kojim bi se osiguralo poštovanje prava i sloboda koje mu jamči pravo Unije[30].

36. U tom pogledu ističem da se, kao što je to objasnila bugarska vlada, nalog za provedbu upisa u policijsku evidenciju izdaje tijekom preliminarne faze kaznenog postupka, odnosno faze u kojoj se obavljaju istražne radnje i radnje prikupljanja dokaza nakon kojih treba utvrditi je li kazneno djelo počinjeno, tko je njegov počinitelj i je li utvrđena njegova kaznena odgovornost. Nakon što se završi kaznena istraga i dostave dokazi, državni odvjetnik treba odlučiti hoće li okončati kazneni postupak, odgoditi ga, predložiti oslobođenje od kaznene odgovornosti uz izricanje upravne novčane kazne, predložiti da se spor riješi nagodbom ili podnijeti prijedlog za podizanje optužnice. Podnošenjem tog prijedloga sudu započinje sudska faza kaznenog postupka.

37. Postojanje dokaza protiv osobe koja je bila prisiljena na upis u policijsku evidenciju nužno se mora moći provjeriti prilikom pokretanja sudske faze kaznenog postupka, tijekom koje sud pred kojim je pokrenut postupak mora imati mogućnost ispitati sva relevantna pravna i činjenična

[27] Presuda od 6. listopada 2020.État luxembourgeois (Pravna zaštita protiv zahtjeva za informacije u području oporezivanja) (C-245/19 i C-246/19, EU:C:2020:795, t. 49.)

[28] Vidjeti presudu od 6. listopada 2020., État luxembourgeois (Pravna zaštita protiv zahtjeva za informacije u području oporezivanja) (C-245/19 i C-246/19, EU:C:2020:795, t. 60.).

[29] Vidjeti presudu od 6. listopada 2020., État luxembourgeois (Pravna zaštita protiv zahtjeva za informacije u području oporezivanja) (C-245/19 i C-246/19, EU:C:2020:795, t. 66.).

[30] Vidjeti presudu od 6. listopada 2020., État luxembourgeois (Pravna zaštita protiv zahtjeva za informacije u području oporezivanja) (C-245/19 i C-246/19, EU:C:2020:795, t. 79.).

pitanja kako bi osobito mogao provjeriti jesu li dokazi na kojima se temelji optužnica pribavljeni ili korišteni protivno pravima i slobodama koji su zainteresiranoj osobi zajamčeni pravom Unije [31].

38. Što se tiče trećeg uvjeta, nacionalno zakonodavstvo koje je predmet ispitivanja Suda mora, podložno načelu proporcionalnosti, biti potrebno i zaista odgovarati cilju u općem interesu koji priznaje Unija. Člankom 68. ZMVR-a uređuje se prikupljanje i obrada posebnih podataka posebne kategorije osoba te je u tom pogledu obuhvaćen okvirom Direktive 2016/680, kojom se uspostavlja poseban sustav u pogledu osobnih podataka i njihove obrade koju obavljaju nadležna tijela u svrhe sprečavanja, istrage, otkrivanja ili progona kaznenih djela. Stoga je cilj koji se želi postići nacionalnim zakonodavstvom o kojem je riječ u glavnom postupku nužno cilj u općem interesu koji priznaje Unija [32]. Osim toga, potrebe istrage također mogu objasniti odabir nacionalnog zakonodavca da, što se tiče postupka povodom zahtjeva za prisilnu provedbu upisa u policijsku evidenciju, unatoč ozbiljnom zadiranju u prava zajamčena člancima 7. i 8. Povelje, sudu ne da ovlast da provjeri poštuje li se tim upisom područje primjene *ratione personae* te da to ispitivanje odgodi za kasniju fazu postupka. Čini se da je nacionalno zakonodavstvo očito prikladno za postizanje postavljenog cilja i nije neproporcionalno, ako okrivljenik naknadno stvarno ima mogućnost osporavati upis u policijsku evidenciju, neovisno o tome hoće li to biti pred sudom koji je naložio njegovu prisilnu provedbu ili pred nekim drugim sudom.

2. Izostanak provjere postojanja dovoljnih dokaza i poštovanje pretpostavke nedužnosti

39. Naposljetku, sud koji je uputio zahtjev izražava određen broj dvojbi u pogledu poštovanja pretpostavke nedužnosti, kako je propisana člankom 48. Povelje [33]. Osobito pita povređuje li činjenica da ne postoji mogućnost provjere dostatnosti dokaza na temelju kojih je podnesen prijedlog za podizanje optužnice u trenutku u kojem nadležni sud treba naložiti upis u policijsku evidenciju okrivljenikovu pretpostavku nedužnosti.

40. U uvodnoj izjavi 31. Direktive 2016/680, prenesenoj u članku 6. točki (a), a kojom se objašnjava smisao te odredbe, navodi se da se utvrđivanjem različitih kategorija osoba na koje bi se trebale primjenjivati različite obrade osobnih podataka „ne bi smjela spriječiti primjena prava pretpostavke nedužnosti kako je zajamčena Poveljom i [EKLJP-om]”.

41. Kao što se to prethodno navodi, sud koji je uputio zahtjev zabrinut je zbog činjenice da se odluka kojom nadležni sud treba naložiti upis u policijsku evidenciju donosi slijedom postupka koji navedenom sudu omogućuje samo da ocijeni je li protiv dotične osobe stvarno podnesen prijedlog za podizanje optužnice i je li se ona stvarno usprotivila upisu u policijsku evidenciju. Što se tiče kaznenih postupaka, članak 48. Povelje u pravu Unije proveden je Direktivom (EU) 2016/343 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o jačanju određenih vidova pretpostavke nedužnosti i prava sudjelovati na raspravi u kaznenom postupku [34]. Ta se direktiva primjenjuje „na fizičke osobe koje su osumnjičenici” i „u svim fazama kaznenog postupka, od

[31] Vidjeti po analogiji presudu od 6. listopada 2020., État luxembourgeois (Pravna zaštita protiv zahtjeva za informacije u području oporezivanja) (C-245/19 i C-246/19, EU:C:2020:795, t. 82. i navedena sudska praksa). Poslije se razmatra pitanje izvođenja zaključka iz eventualnog utvrđenja nezakonitosti dokaza koji je pribavljen protivno pravu Unije u području zaštite osobnih podataka.

[32] Vidjeti presude od 2. listopada 2018., Ministerio Fiscal (C-207/16, EU:C:2018:788, t. 57.), i od 2. ožujka 2021., Prokuratuur (Uvjeti pristupa podacima o elektroničkim komunikacijama) (C-746/18, EU:C:2021:152, t. 33.).

[33] Podsjećam na to da se taj članak Povelje izravno temelji na članku 6. stavcima 2. i 3. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, potpisane u Rimu 4. studenoga 1950. (u daljnjem tekstu: EKLJP), kao što to proizlazi iz Objašnjenja koja se odnose na Povelju. Članak 48. Povelje djeluje kao najniži prag zaštite i treba ga tumačiti uzimajući u obzir članak 6. stavke 2. i 3. EKLJP-a te s njime povezanu sudsku praksu Europskog suda za ljudska prava: vidjeti presudu od 5. rujna 2019., AH i dr. (Pretpostavka nedužnosti) (C-377/18, EU:C:2019:670, t. 41.).

[34] SL 2016., L 65, str. 1.

trenutka kada je osoba osumnjičena […] za počinjenje kaznenog djela […] pa sve do trenutka kada odluka o konačnom utvrđivanju je li ta osoba počinila predmetno kazneno djelo postane konačna”[35]. Člankom 4. stavkom 1. Direktive 2016/343 države članice se obvezuje da poduzimaju „odgovarajuće mjere kako bi se osiguralo da se, dok god se osumnjičeniku ili optuženiku ne dokaže krivnja u skladu sa zakonom, u izjavama za javnost tijela javne vlasti i sudskim odlukama, osim onih o krivnji, za tu osobu ne navodi da je kriva”. Tom se odredbom ipak „ne dovode u pitanje radnje kaznenog progona kojima je cilj dokazati krivnju osumnjičenika ili optuženika ni privremene odluke postupovne prirode koje donose sudska ili druga nadležna tijela i koje se temelje na sumnji ili inkriminirajućim dokazima”[36]. Usto, u članku 7. stavku 3. Direktive 2016/343 pojašnjava se da „[o]stvarivanje prava osobe da samu sebe ne izloži kaznenom progonu ne sprečava prikupljanje dokaza koji se zakonski mogu dobiti od osumnjičenika ili optuženika uporabom zakonitih mjera prisile i koji postoje neovisno o volji osumnjičenika ili optuženika”.

42. U tim mi se okolnostima čini mogućim smatrati da se odluka kojom nadležni sud, nakon što se uvjerio u to da je podnesen prijedlog za podizanje optužnice za koju se u toj fazi pretpostavlja da se temelji na dovoljnom broju dokaza o sudjelovanju dotične osobe u počinjenju kaznenog djela koje se progoni po službenoj dužnosti i da je navedena osoba odbila upis u policijsku evidenciju, policijskim tijelima daje odobrenje za prisilnu provedbu tog upisa ne može tumačiti na način da se njome zauzima stajalište o krivnji navedene osobe, a prema tome ni na način da povređuje pretpostavku nedužnosti dotične osobe[37].

43. Naprotiv, s obzirom na to da se pred istim sudom koji treba naložiti upis u policijsku evidenciju također eventualno pokreće kazneni postupak kada on uđe u sudsku fazu, okolnost da sud u toj fazi kaznenog postupka, štoviše u okviru postupka koji se ne čini kontradiktornim, ne može ocijeniti dostatnost dokaza očito osigurava okrivljeniku da će taj sud, u skladu sa zahtjevima pretpostavke nedužnosti, biti „potpuno nepristran i da [neće imati] nikakve predrasude kada [bude] ispit[ivao] kaznenu odgovornost optuženika”[38]. U svakom slučaju, „kako bi se provjerilo je li poštovana pretpostavka nedužnosti sudsku odluku i njezino obrazloženje uvijek treba analizirati u cijelosti i imajući u vidu posebne okolnosti njihova donošenja”[39].

44. Tako iz prethodno navedene analize proizlazi da članak 6. točku (a) Direktive 2016/680, u vezi s člancima 47. i 48. Povelje, treba tumačiti na način da mu se ne protivi nacionalno zakonodavstvo, poput onoga u glavnom postupku, kojim se predviđa da je nadzor nadležnog kaznenog suda kojem je podnesen zahtjev za odobrenje prisilne provedbe upisa osobnih podataka u policijsku evidenciju, osobito biometrijskih i genetskih podataka, što je osoba koja se tereti za kazneno djelo s namjerom koje se progoni po službenoj dužnosti odbila, ograničen na utvrđenje o postojanju odluke o podnošenju prijedloga za podizanje optužnice i tom odbijanju dotične osobe, a da taj sud ne može ocijeniti postoji li dovoljan broj dokaza na temelju kojih je donesena odluka o podnošenju prijedloga za podizanje optužnice protiv navedene osobe, s obzirom na to da će se pitanje dostatnosti dokaza kao temelja za podnošenje prijedloga za podizanje optužnice po potrebi moći svrhovito istaknuti pred sudom u kasnijoj fazi kaznenog postupka.

[35] Članak 2. Direktive 2016/343

[36] Međutim, napominjem da se pitanje dostatnosti dokaza, iako se ne izražava konkretnim zahtjevom u tekstu Direktive 2016/343, razmatra u njezinoj uvodnoj izjavi 16., u čijoj se posljednjoj rečenici predviđa da *bi* „[p]rije donošenja privremene odluke postupovne prirode nadležno tijelo prvo […] *moralo* provjeriti postoje li dostatni elementi inkriminirajućih dokaza protiv osumnjičenika ili optuženika kojima bi se opravdala dotična odluka koja *bi mogla* upućivati na te elemente” (moje isticanje).

[37] Po uzoru na ono što je Sud presudio u pogledu sudske odluke koja se odnosi samo na eventualno zadržavanje optuženika u istražnom zatvoru, koja prema mišljenju Suda ima za cilj samo rješavanje pitanja treba li ta osoba biti puštena na slobodu, s obzirom na sve relevantne okolnosti, bez utvrđivanja je li navedena osoba kriva za povredu za koju se tereti: vidjeti presudu od 28. studenoga 2019., Specijalizirana prokuratura (C-653/19 PPU, EU:C:2019:1024, t. 35.).

[38] Presuda od 16. studenoga 2021., Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim i dr. (C-748/19 do C-754/19, EU:C:2021:931, t. 88.)

[39] Presuda od 5. rujna 2019., AH i dr. (Pretpostavka nedužnosti) (C-377/18, EU:C:2019:670, t. 46.)

B. Četvrto prethodno pitanje

45. Četvrtim prethodnim pitanjem sud koji je uputio zahtjev pita Sud na koji način tumačiti članak 4. stavak 1. točke (b) i (c)[40] te članke 8. i 10. Direktive 2016/680 kako bi, *in fine*, mogao ocijeniti je li s tim odredbama usklađen članak 68. ZMVR-a, iz kojeg proizlazi da se fotografije, otisci prstiju i uzorak za izradu profila DNK sustavno prikupljaju i obrađuju ako je protiv ispitanika podnesen prijedlog za podizanje optužnice za kazneno djelo s namjerom koje se progoni po službenoj dužnosti.

46. Direktiva 2016/680 sadržava posebnu odredbu o obradi koja se odnosi na posebne kategorije osobnih podataka, kao što su one navedene u tekstu četvrtog prethodnog pitanja, u svojem članku 10., kojim se u biti predviđa da je obrada biometrijskih i genetskih podataka u svrhu jedinstvene identifikacije pojedinca „dopuštena […] samo ako je to nužno, pridržavajući se odgovarajućih zaštitnih mjera u pogledu prava i sloboda ispitanika te samo […] ako je dopušten[a] pravom Unije ili pravom države članice”[41].

47. Primjena članka 10. ne sprečava da se na obradu tih posebnih podataka, osim toga i *a fortiori*, primjenjuju drugi zahtjevi predviđeni Direktivom 2016/680, tako da se prilikom obrade posebnih kategorija osobnih podataka moraju, među ostalim, poštovati članak 4. stavak 1. točke (b) i (c) te članak 8. te direktive. Međutim, ispitivanje tih odredbi jedne za drugom dovelo bi do redundantnog rezultata pa mi se čini da je sve zahtjeve iz tih odredbi moguće uključiti u analizu koju provodim na temelju članka 10. Direktive 2016/680.

48. Naime, stoga smatram da, kao prvo, treba provjeriti je li obrada podataka obuhvaćena područjem primjene članka 10. Direktive 2016/680 *nužna*. To podrazumijeva, s jedne strane, utvrđivanje razine nužnosti koja se zahtijeva i, s druge strane, potrebu da se u test nužnosti uvede i načelo smanjenja količine osobnih podataka utvrđeno u članku 4. stavku 1. točki (c) te direktive[42]. U ovoj se fazi analize također može provjeriti odnos između upotrijebljenih sredstava i svrhe koja se želi postići, koja mora biti posebna, izričita i zakonita u smislu članka 4. stavka 1. točke (b) te članka 8. stavka 1. Direktive 2016/680. Kao drugo, treba se uvjeriti da je obrada doista dopuštena pravom države članice, što se, kao što ću to pokazati, odnosi na kvalitetu zakona s obzirom na ono što se osobito propisuje člankom 8. stavkom 2. Direktive 2016/680. Kao treće, treba ocijeniti ispunjava li obrada uređena člankom 10. te direktive zahtjev pružanja odgovarajućih zaštitnih mjera u pogledu prava i sloboda ispitanika.

1. Nužnost obrade podataka prikupljenih prilikom upisa u policijsku evidenciju

49. Prvi je uvjet dakle da se biometrijski i genetski podaci obrađuju *samo ako je to nužno*. Prema mojem mišljenju, nije dvojbeno da je riječ o strožem zahtjevu, s obzirom na to da članak 8. stavak 1. Direktive 2016/680 samo upućuje na nužnost obrade kao uvjet njezine zakonitosti. Međutim, napominjem, bez namjere da budem iscrpan, da se u verzijama na španjolskom, njemačkom, engleskom, talijanskom, poljskom, portugalskom ili pak rumunjskom jeziku u

[40] S obzirom na obrazloženje zahtjeva za prethodnu odluku (vidjeti osobito točku 57. tog zahtjeva), valja preformulirati tekst tog četvrtog pitanja tako da se odnosi na tumačenje točke (b), a ne točke (a), članka 4. stavka 1. Direktive 2016/680.

[41] Za potrebe analize smatram da je upis u policijsku evidenciju obuhvaćen slučajem iz članka 10. točke (a) Direktive 2016/680. Čini se da iz spisa proizlazi da fotografije snimaju nadležna tijela koja provode upis u policijsku evidenciju te da ta tijela dakle ne upotrebljavaju fotografije koje je ispitanik eventualno očito i javno objavio, na primjer na društvenim mrežama, što stoga isključuje primjenu članka 10. točke (c) navedene direktive.

[42] O povezanosti načela nužnosti obrade i smanjenja količine podataka vidjeti po analogiji presudu od 11. prosinca 2019., Asociația de Proprietari bloc M5A-ScaraA (C-708/18, EU:C:2019:1064, t. 48).

članku 10. te direktive navodi drukčija razina jer te verzije upućuju na *strogu nužnost* obrade [43]. Iako postoji razlika, makar suptilna, smatram da ona zapravo ne utječe na prirodu testa koji iz toga proizlazi. Suprotno tomu, člankom 10. Direktive 2016/680 jasno se propisuje stroži zahtjev, koji je nužan zbog ozbiljnog zadiranja u pravo na zaštitu osobnih podataka [44] u odnosu na ono što je dopušteno u okviru općeg sustava koji se primjenjuje na posebne podatke. Prema tome, uvijek treba imati na umu misao o strogoj nužnosti.

50. Kako bi ona bila konzistentnija, započet ću ispitivanjem svrha. Osobni podaci moraju biti prikupljeni u posebne, izričite i zakonite svrhe te se ne smiju obrađivati na način koji nije u skladu s tim svrhama, što zahtijeva ispitivanje nacionalnog prava koje, na temelju svojih različitih izvora, čini pravni sustav upisa u policijsku evidenciju, a to ispitivanje treba provesti sud koji je uputio zahtjev. Samo pozivanje na svrhu članka 1. stavka 1. Direktive 2016/680 nije dovoljno da bi se utvrdilo da je ispunjen zahtjev predviđen člankom 4. stavkom 1. točkom (b) te direktive. Iako se Direktivom 2016/680 priznaje da je nužno da nadležna tijela obrađuju osobne podatke prikupljene u kontekstu sprečavanja, istrage, otkrivanja ili progona posebnih kaznenih djela izvan tog konteksta, kako bi stekla uvid u kriminalne aktivnosti te kako bi mogla povezati različita otkrivena kaznena djela [45], u nacionalnom pravu koje uređuje tu aktivnost trebale bi biti utvrđene svrhe te obrade, koje trebaju biti jasno navedene [46]. Usto, što se tiče cilja sprečavanja, istrage, otkrivanja ili progona kaznenih djela, „samo borba protiv *teških kaznenih djela* i sprečavanje ozbiljnih prijetnji javnoj sigurnosti mogu opravdati *ozbiljna zadiranja* u temeljna prava utvrđena u člancima 7. i 8. Povelje […]. Stoga se samo zadiranja u navedena temeljna prava koja nisu ozbiljna mogu opravdati ciljem sprečavanja, istrage, otkrivanja i progona kaznenih djela općenito” [47].

51. Nacionalne odredbe moraju biti jasne i precizne [48] kako bi ispitanici mogli biti obaviješteni o rizicima, pravilima, zaštitnim mjerama i pravima [49] povezanima s predviđenom obradom. Prema mojem mišljenju, provjera zakonitosti svrhe koja se želi postići ne može se ograničiti na ispitivanje samog navođenja u nacionalnom pravu jedne od svrha Direktive 2016/680 jer zakonitost svrhe određuju i uvjeti njezina postizanja. Usto, ako nije dovoljno detaljno određena u pogledu uvjetâ njezina praktičnog ostvarivanja, svrha koja se želi postići, iako zakonita, neće se moći smatrati izričitom niti posebnom, također u smislu članka 4. točke (b) Direktive 2016/680. Doista, izričito navođenje i utvrđivanje svrha ključni su koraci za provedbu ispitivanja nužnosti obrade.

52. Što se tiče načela u skladu s kojim prikupljani i obrađivani osobni podaci moraju biti primjereni i relevantni te ne smiju biti pretjerani u odnosu na svrhe u koje se obrađuju, riječ je o načelu smanjenja količine podataka [50], kako je izraženo u članku 4. stavku 1. točki (c) Direktive 2016/680.

[43] To se obično zahtijeva od Suda u slučaju odstupanja od načela zaštite osobnih podataka i njegova ograničenja: vidjeti osobito presudu od 11. prosinca 2019., Asociația de Proprietari bloc M5A-ScaraA (C-708/18, EU:C:2019:1064, t. 46. i navedena sudska praksa). Takav izraz razine određene u članku 10. Direktive 2016/680 očito je u skladu s onim što je Sud zahtijevao u slučaju takozvanih osjetljivih podataka: vidjeti osobito presudu od 6. listopada 2020., Privacy International (C-623/17, EU:C:2020:790, t. 68. i navedena sudska praksa).

[44] Vidjeti bilješku 15. ovog mišljenja.

[45] Vidjeti uvodnu izjavu 27. Direktive 2016/680.

[46] Vidjeti presudu od 24. veljače 2022., Valsts ieņēmumu dienests (Obrada osobnih podataka u porezne svrhe) (C-175/20, EU:C:2022:124, t. 64. i 65.).

[47] Presuda od 6. listopada 2020., La Quadrature du Net i dr. (C-511/18, C-512/18 i C-520/18, EU:C:2020:791, t. 140. i navedena sudska praksa). Moje isticanje. Vidjeti i presudu od 5. travnja 2022., Commissioner of An Garda Síochána i dr. (C-140/20, EU:C:2022:258, t. 59.).

[48] Vidjeti po analogiji presudu od 21. prosinca 2016., Tele2 Sverige i Watson i dr. (C-203/15 i C-698/15, EU:C:2016:970, t. 118.).

[49] Vidjeti uvodnu izjavu 26. Direktive 2016/680.

[50] Prema sudskoj praksi Suda, to načelo smanjenja količine podataka izraz je načela proporcionalnosti: vidjeti u kontekstu GDPR-a presudu od 22. lipnja 2021, Latvijas Republikas Saeima (Kazneni bodovi) (C-439/19, EU:C:2021:504, t. 98. i navedena sudska praksa).

53. Primjerenost i relevantnost podataka *a priori* se ne čine problematičnima jer su fotografije, otisci prstiju i DNK poznati čimbenici jedinstvene identifikacije na temelju kojih se uspoređivanjem može utvrditi navodno sudjelovanje ispitanika u počinjenju kaznenog djela, i to u okviru kaznenog postupka koji je u tijeku ili usporedbom s dokazima prikupljenima u okviru prijašnjih postupaka.

54. U uvodnoj izjavi 26. Direktive 2016/680 u načelo smanjenja količine podataka uključuje se i provjera toga koliko je dugo potrebno pohranjivati predmetne podatke [51] te se navodi da bi se podaci „smjeli […] obrađivati samo ako se svrha obrade opravdano ne može postići drugim sredstvima” [52]. Usto, što se tiče odstupanja od temeljnog prava na zaštitu osobnih podataka i njegova ograničenja, ta odstupanja i ograničenja moraju biti u granicama onoga što je *strogo* nužno [53]. Treba utvrditi razuman odnos između podataka koji će se zadržati i cilja [54] koji se želi postići. Iako se time ne dovodi u pitanje učinkoviti doprinos baza podataka, koje pretražuju nacionalna tijela, suzbijanju određenih kaznenih djela, a u nekim slučajevima najtežih kaznenih djela, Europski sud za ljudska prava je ipak već presudio da se takvi mehanizmi ne mogu primjenjivati s obzirom na pretjeranu logiku povećanja količine informacija koje se u njima nalaze i maksimalnog razdoblja njihova zadržavanja. Naime, ako se ne poštuje nužna proporcionalnost s obzirom na zakonite ciljeve koji im se pridaju, nad njihovim će prednostima prevagnuti posljedične ozbiljne povrede prava i sloboda koje države moraju osigurati [55].

55. Sud je u kontekstu GDPR-a i u pogledu načela smanjenja količine podataka nedavno podsjetio na to da, kako bi se ispunio zahtjev proporcionalnosti izražen odredbom kojom se predviđa to načelo, „propis na kojem se temelji obrada mora imati propisana jasna i precizna pravila kojima se uređuje doseg i primjena predmetne mjere te propisivati minimalne uvjete, tako da osobe o čijim je osobnim podacima riječ raspolažu dostatnim jamstvima koja omogućuju učinkovitu zaštitu tih podataka od rizika zlouporabe. On mora biti pravno obvezujući u unutarnjem pravu i osobito navoditi u kojim se okolnostima i pod kojim uvjetima mjera kojom se predviđa obrada takvih podataka može donijeti, jamčeći time da će njezino zadiranje biti ograničeno na ono što je *strogo* nužno” [56]. Navedeni se propis usto mora „temeljiti na objektivnim kriterijima za definiranje okolnosti i uvjeta” [57] pod kojima je osoba dužna dati osobne podatke kako bi ih nadležna tijela mogla obraditi.

2. Zahtjev u skladu s kojim obrada mora biti dopuštena nacionalnim pravom

56. Kao jedan od uvjeta za odobrenje obrade posebnih kategorija osobnih podataka, člankom 10. predviđa se da ta obrada mora biti dopuštena pravom Unije ili nacionalnim pravom. U uvodnoj izjavi 33. Direktive 2016/680 pojašnjava se što se podrazumijeva kao „nacionalno pravo” te koja obilježja ono mora imati. Tako nacionalno pravo mora biti jasno i precizno, a njegova primjena predvidljiva. Njegov je sadržaj utvrđen člankom 8. stavkom 2. te direktive kojim se predviđa da se nacionalnim pravom kojim se uređuje obrada osobnih podataka unutar područja primjene te

[51] Za primjer tog odnosa, iako u kontekstu GDPR-a, vidjeti presudu od 24. veljače 2022., Valsts ieņēmumu dienests (Obrada osobnih podataka u porezne svrhe) (C-175/20, EU:C:2022:124, t. 79.).

[52] Za formulaciju tog zahtjeva u sudskoj praksi vidjeti presudu od 11. prosinca 2019., Asociația de Proprietari bloc M5A-ScaraA (C-708/18, EU:C:2019:1064, t. 47.).

[53] Vidjeti presudu od 24. veljače 2022., Valsts ieņēmumu dienests (Obrada osobnih podataka u porezne svrhe) (C-175/20, EU:C:2022:124, t. 73. i navedena sudska praksa).

[54] O razlici između svrhe i cilja vidjeti točku 56. ovog mišljenja.

[55] Vidjeti ESLJP, 22. lipnja 2017., Aycaguer protiv Francuske (CE:ECHR:2017:0622JUD000880612, § 34. i navedena sudska praksa).

[56] Presuda od 24. veljače 2022., Valsts ieņēmumu dienests (Obrada osobnih podataka u porezne svrhe) (C-175/20, EU:C:2022:124, t. 83. i navedena sudska praksa). Moje isticanje

[57] Presuda od 24. veljače 2022., Valsts ieņēmumu dienests (Obrada osobnih podataka u porezne svrhe) (C-175/20, EU:C:2022:124, t. 84.)

direktive navode „barem ciljevi obrade, osobni podaci za obradu i svrhe obrade”. Razlikovanje između ciljeva i svrha obrade na prvi pogled nije očigledno. Međutim, čini mi se da bi, iako se svrha može izraziti na određenoj razini općenitosti, ciljevi trebali upućivati na konkretnu i neposrednu korisnost predviđene obrade [58]. U nacionalnom pravu stoga treba u dovoljnoj mjeri istaknuti razloge zbog kojih je obrada te posebne kategorije podataka dopuštena.

3. Postojanje odgovarajućih zaštitnih mjera u pogledu prava i sloboda ispitanika

57. S obzirom na rizike koje može prouzročiti obrada takozvanih osjetljivih osobnih podataka, ona mora biti uređena odgovarajućim zaštitnim mjerama u pogledu prava i sloboda ispitanika. Da bi bile odgovarajuće, te zaštitne mjere moraju, očekivano, biti predviđene zakonom [59]. Za ocjenjivanje postojanja tih zaštitnih mjera potrebno je imati pregled nad svim uvjetima kako bi se mogao ocijeniti točan doseg predmetne obrade te se uvjeriti da postoji učinkovita zaštita podataka od pogrešne obrade ili zlouporabe [60]. Naime, u uvodnoj izjavi 37. Direktive 2016/680 kao primjeri takvih zaštitnih mjera navode se „mogućnost da se ti podaci prikupljaju samo u vezi s ostalim podacima dotičnog pojedinca, mogućnost da se prikupljeni podaci primjereno osiguravaju te stroža pravila za pristup osoblja nadležnog tijela podacima i zabranu prijenosa tih podataka”. U pogledu obrade osjetljivih podataka, s obzirom na to da je riječ o ozbiljnom zadiranju i uzimajući u obzir rizike od zlouporabe povezane s inherentnim svojstvom tih podataka, temeljna su pitanja razdoblje njihova zadržavanja i pristup nadležnih tijela. Ocjena usklađenosti predviđene obrade sa zahtjevima iz članka 10. Direktive 2016/680 podrazumijeva dakle strogo ispitivanje svih aspekata predviđene obrade koji stoga moraju biti jasno izraženi u nacionalnom pravu [61] i ispunjavati standarde utvrđene pravom Unije.

4. Zaključak i privremena primjena

58. Iz prethodno navedenog tako proizlazi da članak 10. Direktive 2016/680, u vezi s člankom 4. točkama (b) i (c) i člankom 8. te direktive, tumačen s obzirom na članke 7. i 8. te članak 52. stavak 1. Povelje, treba tumačiti na način da su prikupljanje i obrada biometrijskih i genetskih podataka, kao što su fotografije, otisci prstiju i uzorak za izradu profila DNK, s obzirom na to da se njima ozbiljno zadire u pravo na zaštitu osobnih podataka, dopušteni samo u slučaju stroge nužnosti za postizanje ciljeva povezanih s teškim kaznenim djelima, koje treba jasno utvrditi nacionalnim pravom. Priroda i količina osobnih podataka koji se obrađuju moraju biti potpuno primjereni i u skladu s postavljenim ciljem i svrhom. U tom pogledu nacionalno pravo mora biti u skladu s jednom od svrha koje se žele postići Direktivom 2016/680. U njemu također treba navesti koji konkretni postavljeni ciljevi mogu pridonijeti postizanju te svrhe. Treba navesti i konkretne razloge zbog kojih je, unatoč činjenici da je riječ o ozbiljnom zadiranju, obrada tih podataka, a posebno genetskih podataka, strogo nužna za tu svrhu. U nacionalnom pravu usto treba jasno utvrditi uvjete obrade u svim njezinim aspektima, odnosno od uvjetâ prikupljanja podataka, preko preciznog određivanja područja primjene mjere prikupljanja i obrade *ratione personae*, ograničenog na ono što je strogo nužno, pa sve do uvjetâ pristupa podacima i njihova brisanja. Svaki od tih uvjeta mora biti ograničen na ono što je strogo nužno. Sustav koji je na taj

[58] Željeni cilj može se usporediti sa zadaćama nadležnih tijela koje se navode u članku 8. stavku 1. Direktive 2016/680.

[59] Vidjeti uvodnu izjavu 37. Direktive 2016/680.

[60] Taj se zahtjev primjenjuje i na zakonodavca Unije: vidjeti presudu od 17. listopada 2013., Schwarz (C-291/12, EU:C:2013:670).

[61] Što se tiče pristupa podacima, Sud je presudio da se nacionalno pravo ne može ograničiti na zahtjev da pristup tijela podacima odgovara cilju koji se njime želi postići, nego također mora predvidjeti materijalne i postupovne uvjete kojima se uređuje to korištenje (vidjeti presudu od 5. travnja 2022., Commissioner of An Garda Síochána i dr. (C-140/20, EU:C:2022:258, t. 104.).

način određen mora moći učinkovito zaštititi osobe od rizika od zlouporabe koji osobito podrazumijeva obrada genetskih podataka. Sud koji je uputio zahtjev trebat će se uvjeriti da se svi ti zahtjevi strogo poštuju.

59. Naime, ne čini mi se da Sud u potpunosti raspolaže svim informacijama o stanju nacionalnog prava kojim se uređuje upis u policijsku evidenciju da bi mogao sam odlučiti o usklađenosti upisa u policijsku evidenciju s pravom Unije. Međutim, treba navesti da određeni elementi svojstveni tom upisu već otvaraju neka pitanja, pa čak i izazivaju dvojbe.

60. Sud koji je uputio zahtjev u svojem zahtjevu za prethodnu odluku navodi da je cilj obrade aktivnost istraživanja i da se ta obrada provodi u okviru izvršavanja aktivnosti Ministarstva unutarnjih poslova. Usto, iz članka 27. ZMVR-a proizlazi da se podaci koje policija upisuje u evidenciju na temelju članka 68. tog zakona koriste „isključivo" u okviru zaštite nacionalne sigurnosti, borbe protiv kriminaliteta i očuvanja javnog poretka [62]. Podaci prikupljeni upisom u policijsku evidenciju obrađuju se u svrhu kaznenog postupka u okviru kojeg je protiv ispitanika podnesen prijedlog za podizanje optužnice, ali i „u druge svrhe povezane s borbom protiv kriminaliteta", kao što to navodi bugarska vlada u svojim pismenima, te po potrebi uspoređivanjem. Točno je da te svrhe *prima facie* odgovaraju onima koje se navode u članku 1. stavku 1. Direktive 2016/680, osobito svrhama otkrivanja kaznenih djela i istraga. Međutim, očigledno je da nije precizno određena svrha koja se želi postići, odnosno čak se svrhe navode kumulativno, te se izričito ne navode razlozi zbog kojih takve svrhe ili jedna od takvih svrha opravdavaju takvo sredstvo (odnosno, podsjećam, obvezno i sustavno prikupljanje i obrada triju vrsta osobnih podataka, obuhvaćenih posebnim kategorijama na koje se primjenjuje veća zaštita na temelju članka 10. Direktive 2016/680, među kojima je i profil DNK, okrivljenikâ za kazneno djelo s namjerom koje se progoni po službenoj dužnosti) [63], što može biti prepreka za druge faze testa koji treba primijeniti. Konkretno, što se tiče unošenja profila DNK ispitanika u automatiziranu bazu, izričito navođenje potrebe za provođenjem takve obrade u nacionalnom pravu treba biti posebno potkrijepljeno kako bi se dokazalo da se do tog rezultata došlo na temelju ozbiljnog odvagivanja postojećih interesa.

61. Iako su svrhe koje se navodno žele postići upisom u policijsku evidenciju u skladu s onima navedenima u članku 1. stavku 1. Direktive 2016/680, u nacionalnom se pravu ne utvrđuje niti pojašnjava povezanost između opsega prikupljanja, ni u pogledu broja ispitanika ni u pogledu broja prikupljanih i obrađivanih podataka, i svrha koje se žele postići.

62. Budući da je Sud već presudio da učinkovitost kaznenog progona općenito ne ovisi o samo jednom instrumentu istrage nego o svim instrumentima istrage kojima u tu svrhu raspolažu nadležna nacionalna tijela [64], ako država članica dopušta tim tijelima da prikupljaju i obrađuju tako osjetljive osobne podatke kao što je profil DNK, razlozi zbog kojih te podatke treba obraditi u svrhu istrage koja je u tijeku trebaju biti precizno navedeni.

[62] To je potvrdila bugarska vlada u svojem odgovoru na pisano pitanje Suda. S obzirom na to, ti ciljevi, koji su u bugarskom zakonodavstvu izraženi općenito i kumulativno, pojedinačno ne mogu opravdati jednako zadiranje u pravo na zaštitu osobnih podataka: vidjeti presudu od 5. travnja 2022., Commissioner of An Garda Síochána i dr. (C-140/20, EU:C:2022:258, t. 57. i navedena sudska praksa).

[63] U kontekstu borbe protiv teških kaznenih djela Sud je već osobito presudio, nakon što je priznao legitimnost tog cilja i činjenicu da njegova učinkovitost može u velikoj mjeri ovisiti o korištenju modernih tehnika istrage, da takav cilj u općem interesu, „koliko god bio temeljan, ne može sâm opravdati da se mjera općeg i neselektivnog zadržavanja podataka o prometu i lokaciji […] smatra nužnom" (presuda od 5. travnja 2022., Commissioner of An Garda Síochána i dr. (C-140/20, EU:C:2022:258, t. 94.)).

[64] Presuda od 5. travnja 2022., Commissioner of An Garda Síochána i dr. (C-140/20, EU:C:2022:258, t. 69.)

63. Ističem i da svi okrivljenici za kazneno djelo s namjerom koje se progoni po službenoj dužnosti podliježu upisu u policijsku evidenciju. Naime, sud koji je uputio zahtjev pojašnjava da su gotovo sva kaznena djela predviđena Kaznenim zakonikom obuhvaćena tim kategorijama (kazneno djelo s namjerom/kazneno djelo koje se progoni po službenoj dužnosti). Svi se podaci prikupljaju u fazi istrage, kada je već, kao što se to zahtijeva bugarskim kaznenim postupovnim pravom, prikupljeno dovoljno dokaza o krivnji okrivljenika. S obzirom na upis u policijsku evidenciju, prema osobama koje se po završetku postupka stvarno proglase krivima ipak se postupa jednako kao prema onima koje se ne proglase krivima, osim u pogledu, čini se, prava na brisanje obrađenih podataka nakon što je osoba konačno oslobođena. Međutim, što se tiče ozbiljnog zadiranja i osjetljivih podataka koji zahtijevaju veću zaštitu, pitam se zašto ta logika nije obrnuta, odnosno zašto se upis u policijsku evidenciju ne provede nakon što se osoba osudi za djela koja joj se stavljaju na teret, što bi barem pridonijelo selektivnosti mjere. Sud ipak ne raspolaže informacijama o razlozima odabira nacionalnog zakonodavca.

64. Ne uzima se u obzir ni priroda kaznenog djela zbog kojeg je protiv osobe podnesen prijedlog za podizanje optužnice. Krajnje pojednostavnjeno, moglo bi se tvrditi da će se prema osobi koja se tereti za prometni prekršaj postupati jednako kao prema osobi koja se tereti za ubojstvo. U zakonodavstvu se očito ne predviđaju slučajevi u kojima se u policijsku evidenciju ne upisuju svi predmetni podaci. Međutim, barem što se tiče kaznenih postupaka koji su u tijeku, neće u svim tim postupcima biti potrebna izrada profila DNK da bi se mogla dokazati krivnja dotične osobe. Iako mjera, s obzirom na to da je „ograničena” na okrivljenike, kao takva nije općenita, suprotno tomu, u širokoj kategoriji navedenih osoba očito je sporna njezina neselektivna primjena. Osim toga, budući da se u njemu ne pravi razlika s obzirom na težinu kaznenog djela, nacionalno se pravo već samo u tom pogledu teško može smatrati usklađenim sa sudskom praksom navedenom u točki 50. ovog mišljenja.

65. Posebnu će pozornost trebati posvetiti i uvjetima zadržavanja podataka i pristupa tim podacima, s kojima je Sud slabo upoznat.

66. Naposljetku, na temelju pitanja usporedbe tako prikupljenih podataka iznosim dva niza komentara. Najprije, što se tiče usporedbe s dokazima prikupljenima tijekom prijašnjih istraga, tumačenje tog cilja kao strogo nužnog može samo eventualno opravdati neposrednu usporedbu indicija a da pritom nije potrebno zadržavati podatke okrivljenika tijekom duljeg ili kraćeg razdoblja. Nadalje, ako se želi uspostaviti baza podataka kojom bi se olakšalo kažnjavanje kaznenih djela u budućnosti, dakle u slučaju ponavljanja kaznenog djela, očigledno nije opravdano da se u tu bazu unose osjetljivi osobni podaci osoba protiv kojih bi se, dok još nisu proglašene krivima, već primijenili elementi za sprečavanje potpuno hipotetskog rizika da će ponoviti kazneno djelo.

IV. Zaključak

67. S obzirom na sva prethodna razmatranja, predlažem Sudu da na treće i četvrto prethodno pitanje koje je uputio Specializiran nakazatelen sad (Specijalizirani kazneni sud, Bugarska) odgovori na sljedeći način:

Članak 6. točku (a) Direktive (EU) 2016/680 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka od strane nadležnih tijela u svrhe sprečavanja, istrage, otkrivanja ili progona kaznenih djela ili izvršavanja kaznenih sankcija i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Okvirne odluke Vijeća

2008/977/PUP, u vezi s člancima 47. i 48. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, treba tumačiti na način da mu se ne protivi nacionalno zakonodavstvo, poput onoga u glavnom postupku, kojim se predviđa da je nadzor nadležnog kaznenog suda kojem je podnesen zahtjev za odobrenje prisilne provedbe upisa osobnih podataka u policijsku evidenciju, osobito biometrijskih i genetskih podataka, što je osoba koja se tereti za kazneno djelo s namjerom koje se progoni po službenoj dužnosti odbila, ograničen na utvrđenje o postojanju odluke o podnošenju prijedloga za podizanje optužnice i tom odbijanju dotične osobe, a da taj sud ne može ocijeniti postoji li dovoljan broj dokaza na temelju kojih je donesena odluka o podnošenju prijedloga za podizanje optužnice protiv navedene osobe, s obzirom na to da će se pitanje dostatnosti dokaza kao temelja za podnošenje prijedloga za podizanje optužnice po potrebi moći svrhovito istaknuti pred sudom u kasnijoj fazi kaznenog postupka.

Članak 10. Direktive 2016/680, u vezi s člankom 4. točkama (b) i (c) i člankom 8. te direktive, tumačen s obzirom na članke 7. i 8. te članak 52. stavak 1. Povelje o temeljnim pravima, treba tumačiti na način da su prikupljanje i obrada biometrijskih i genetskih podataka, kao što su fotografije, otisci prstiju i uzorak za izradu profila DNK, s obzirom na to da se njima ozbiljno zadire u pravo na zaštitu osobnih podataka, dopušteni samo u slučaju stroge nužnosti za postizanje ciljeva povezanih s teškim kaznenim djelima, koje treba jasno utvrditi nacionalnim pravom. Priroda i količina osobnih podataka koji se obrađuju moraju biti potpuno primjereni i u skladu s postavljenim ciljem i svrhom. U tom pogledu svrha nacionalnog prava mora biti jedna od onih koje se žele postići Direktivom 2016/680. U njemu također treba navesti koji konkretni postavljeni ciljevi mogu pridonijeti postizanju te svrhe. Treba navesti i konkretne razloge zbog kojih je, unatoč činjenici da je riječ o ozbiljnom zadiranju, obrada tih podataka, a posebno genetskih podataka, strogo nužna za tu svrhu. U nacionalnom pravu usto treba jasno utvrditi uvjete obrade u svim njezinim aspektima, odnosno od uvjetâ prikupljanja podataka, preko preciznog određivanja područja primjene mjere prikupljanja i obrade *ratione personae*, ograničenog na ono što je strogo nužno, pa sve do uvjetâ pristupa podacima i njihova brisanja. Svaki od tih uvjeta mora biti ograničen na ono što je strogo nužno. Sustav koji je na taj način određen mora moći učinkovito zaštititi osobe od rizika od zlouporabe koji osobito podrazumijeva obrada genetskih podataka. Sud koji je uputio zahtjev treba se uvjeriti da se svi ti zahtjevi poštuju.